

هیپاتیت B

هیپاتیت یعنی التهاب و ورم کبد که به آن یرقان نیز می گویند مهمترین عوامل ایجاد کننده آن ویروسها هستند. علائم و نشانه های هیپاتیت B چیست؟ تابلوی بیماری کاملاً متغیر است و بروز علائم ابتلا به بیماری از یک حالت سرماخوردگی و حالت آنفولانزا، بی اشتها، ضعف و بیحالی احساس کسالت و تیره رنگ شدن ادرار و کم رنگ شدن مدفوع، خارش و سر درد تا یک حالت یرقان شدید متغیر است. به این حالت هیپاتیت حاد گفته می شود در ۹۵٪ موارد هیپاتیت حاد، علائم بیماری بصورت خودبخود و حتی بدون درمان در مدت ۶-۴ هفته برطرف می شوند در ۵٪ از بیماران مبتلا به بیماری هیپاتیت B، ویروس در بدن فرد مبتلا باقی مانده و حالت ناقل هیپاتیت ایجاد می کند. دوره نهفتگی هیپاتیت B، ۲۰ الی ۱۸۰ روز (بطور متوسط ۶۰ الی ۹۰ روز) می باشد. بروز زردی به معنای هیپاتیت نیست و ممکن است علل دیگری داشته باشد.

بسیاری از مبتلایان به هیپاتیت و خصوصاً ناقلین هیپاتیت B سابقه ای از زردی نداشته و در حال حاضر نیز زردی ندارند.

چه کسی ناقل بیماری هیپاتیت B است؟

ناقل بیماری هیپاتیت B به کسانی گفته میشود که ویروس هیپاتیت B درخونشان به مدت بیش از ۶ ماه وجود داشته باشد، حال عمومی خوبی داشته باشد و در بررسی آزمایشگاهی اختلالی در کار کبد آنها مشاهده نشود. در چنین شرایطی ویروس به کبد آسیب نمی رساند. بایستی این افراد بصورت دوره ای معاینه شوند. زیرا خطر فعال شدن ویروس و آسیب کبدی وجود دارد. در صورت انتقال ویروس هیپاتیت B از مادر آلوده به نوزادان احتمال باقی ماندن عفونت و ناقل شدن نوزاد زیاد است و عمده ناقلین هیپاتیت B در کشور ما شامل این موارد است. این افراد ممکن است تا سالها علامتی نداشته باشند.

راههای انتقال ویروس هیپاتیت B

- ۱- در مناطقی که ناقلین زیاد است، عفونت احتمالاً از طریق مادر آلوده به نوزادان ایجاد میشود.
  - ۲- تماس جنسی با فرد ناقل هیپاتیت می تواند به انتقال عفونت منجر شود. برای ممانعت از این امر، انجام واکسیناسیون و استفاده از کاندوم توصیه می شود.
  - ۳- کارمندان بیمارستانها که در تماس نزدیک با بیماران هستند در معرض ابتلای بیشتری می باشند.
  - ۴- استفاده از خون و فرآورده های خونی آلوده: این مسئله در چند دهه قبل اتفاق می افتاد، چون امروزه در تمامی جهان (از جمله ایران) خونهای اهدایی برای شناسایی ویروس هیپاتیت B آزمایش می شوند خون و فرآورده های آن سالم هستند.
  - ۵- استفاده از وسایل غیر استریل در دندانپزشکی، استفاده از سرنگهای مشترک در معتادین تزریقی، سوراخ کردن غیر بهداشتی گوش، خالکوبی و حجامت جزء راههای احتمالی عفونت تلقی می شوند.
- تماسهای عادی و روزمره نظیر دست دادن، در یک اتاق کار کردن، معاشرت با دوستان خطر انتقال بیماری را ندارد

تشخیص:

راه تشخیص بیماری انجام تست HBS Ag است. اگر آزمایش مثبت بود یعنی شخص آلوده به ویروس هیپاتیت B است. عاقبت ناقلین هیپاتیت B در اکثر موارد شواهدی دال بر تخریب و التهاب سلولهای کبدی دیده نمی شود. این وضعیت تا سالیان دراز ممکن است باقی بماند.

اندازه گیری دوره ای آنزیم های کبدی (هر ۳ تا ۶ ماه) در ناقلین هیپاتیت B جهت مشخص کردن موارد ابتلای کبد و ایجاد التهاب در آن توصیه می شود.

هیپاتیت B مزمن چیست؟

در تعدادی از افراد ناقل هیپاتیت ممکن است ویروس فعال شده و سبب التهاب کبد گردد. در این جریان آنزیم های کبدی (AST, ALT) در خون افزایش یافته و علائم و شواهد بالینی و آزمایشگاهی دال بر وجود التهاب در کبد ظهور می یابند آیا پیشگیری از هیپاتیت B ممکن است؟ آری، با تلقیح واکسن و در موارد ضروری با تزریق ایمونوگلوبولین اختصاصی ضد هیپاتیت B و بارعایت دستورات بهداشتی می توان تا ۹۵٪ در مقابل این بیماری مصون شد

دستورالعمل شیوه استفاده از واکسن

تزریق واکسن هیپاتیت B در سه نوبت تا ۹۵٪ موارد به ایجاد آنتی بادی ضد HBS و در واقع ایمن شدن فرد منجر می شود توصیه می شود آنتی بادی ضد HBS تا سه ماه بعد از کامل شدن نوبت های تزریق واکسن اندازه گیری شود کسانیکه سابقه هیپاتیت داشته و یا یک فرد آلوده به هیپاتیت B در خانواده دارند، نباید خون اهدا کنند و ابتدا باید با آزمایش HBS AG وضعیت خون خود را مشخص کنند.

نتایج مطالعات متعدد نشان داده است که حداقل تا ۱۲ سال پس از تزریق واکسن هیپاتیت B و ایجاد آنتی بادی ضد HBS نیاز به تزریق دوز یادآور نیست برای تاثیر بهتر واکسن هیپاتیت B، استعمال دخانیات را ترک کنید تزریق واکسن هیپاتیت B در دوران بارداری بلامانع است و هیچ اثر سوئی بر مادر و جنین ندارد.

هیپاتیت B و ازدواج

ازدواج برای ناقلین هیپاتیت B بلامانع است. ویروس هیپاتیت B علاوه بر خون در تمام ترشحات بدن از جمله مایع منی، ترشحات واژن، بزاق و اشک وجود دارد

خوشبختانه خطر انتقال هیپاتیت در زندگی زناشویی سالم حتی بدون انجام واکسیناسیون زیاد نیست (البته نباید در مورد تلقیح واکسن هیپاتیت اهمال شود) ترس بیهوده به خود راه ندهید زندگی را بر خود و دیگران سخت نگیرید. معقولانه

ترین راه آنست که بدون توجه به اطلاعات غیر علمی موجود در جامعه، درمورد شیوه های انتقال هپاتیت از پزشکان حاذق کمک بگیرید

هپاتیت B و بارداری

- جهت پیشگیری از ابتلای نوزاد به هپاتیت B :
- تزریق واکسن وایمونوگلوبولین اختصاصی هپاتیت B حداقل ۱۲ ساعت و حداکثر ۶ روز پس از تولد
- شیردهی مادران ناقل هپاتیت B به نوزادان بلامانع است

درمان :

مبتلایان به هپاتیت B که تست های کبدی مختل داشته و التهاب و تخریب بافت کبد در نمونه برداری از کبد اثبات شده است میتوانند از داروهایی بنام اینترفرون آلفا و لامیوودین سودبیرند این داروها در بعضی موارد باعث بهبودی کامل می شود.

پاسخ به چند سوال:

۱. آیا اهدای خون می تواند به ابتلای افراد به هپاتیت منجر شود ؟
باتوجه به اینکه هنگام گرفتن خون اهداکنندگان، از لوازم یکبار مصرف و بدون آلودگی استفاده می شود خطر انتقال هپاتیت B، به اهداکنندگان اصلاً وجود ندارد و سازمان انتقال خون پس از مشخص شدن ابتلای یک اهداکننده به هپاتیت B در ارسال نامه به او جلوگیری از اهدای مجدد او اصرار دارد
۲. آنزیمهای کبد چیست و در تعیین وجود بیماری چه نقشی دارند؟
بطور کلی آزمایش و اندازه گیری آنزیمهای کبدی می تواند نشانه ای مفید جهت تعیین وجود بیماری این عضو بدن باشد. در میان آنزیمهای کبدی AST و ALT اهمیت بیشتری دارند. افزایش سطح خونی این آنزیمها بر وجود التهاب در کبد دلالت دارد.
۳. آیا تبدیل شدن انواع هپاتیت به همدیگر وجود دارد؟ خیر
۴. آیا تریق واکسن هپاتیت B به ناقلین هپاتیت B فایده دارد؟ خیر.
۵. آیا امکان ریشه کنی ویروس بوسيله دارو وجود دارد؟ داروهایی که در حال حاضر در درمان هپاتیت مزمن B استفاده می شوند، بیشتر در جلوگیری از پیشرفت بیماری مؤثرند از این داروها می توان آلفا-اینترفرون را نام برد. به هر حال در موارد بسیار نادری با استفاده از این دارو، ویروس از بدن کاملاً حذف می شود. به دلیل عوارض و احتمال عدم پاسخ به درمان، مصرف این داروها در ناقلین هپاتیت توصیه نمی شود.

رژیم غذایی در ناقلین هپاتیت B چگونه است ؟

هیچگونه محدودیت غذایی توصیه نمی شود تنها افراد چاق باید از مصرف چربی خودداری کنند و وزن خود را کاهش دهند. بقیه افراد می توانند همانند سایر افراد غذا بخورند. پیشگیری از سرایت بیشتر از طریق جلوگیری رفتارهای جنسی کنترل شده و عدم استفاده مشترک از سوزنهای داخل وریدی می باشد ارزیابی آغازین شامل یک بازرنگری علایم از نظر HIV و یک معاینه فیزیکی کامل است.